

SPRJEČAVANJE PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA

Usklađenost poslovanja Banke sa propisima iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma je potrebno značajno unaprijediti. U tom smislu, Banka je dužna da u potpunosti implementira odredbe Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma («Sl. list CG», br. 14/07 i 04/08, u daljem tekstu: Zakon), koje definišu postupak identifikacije klijenta, pribavljanje propisanih podataka i informacija o klijentu, pregled i praćenje klijenta, kao i obučavanje i usavršavanje zaposlenih u cilju prepoznavanja i otkrivanja sumnjivih transakcija i klijenata.

Interna akta

Banka je usvojila interna akta o sprovođenju mjera za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, pri čemu posebno treba istaći Program za sprječavanje pranja novca sa procedurama i mjerama za njegovo sprovođenje, Proceduru «Upoznaj svog klijenta» i Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih za oblast sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Izveštavanje prema Upravi za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma

Kontrola je obaviještena da ovlašćeno lice za poslove otkrivanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: Ovlašćeno lice) prilikom pripreme izvještaja o gotovinskim transakcijama, koje dostavlja Upravi koristi metod ručnog unosa podataka o gotovinskim transakcijama u vrijednosti od 15.000 EUR-a i više.

Međutim, takav način rada Ovlašćenog lica prilikom pripreme izvještaja koje dostavlja Upravi, može prouzrokovati rizik za pouzdanost i istinitost prikazanih podataka. Stoga, Banka mora da radi minimiziranja rizika od eventualnih grešaka, obezbijedi automatizovan metod pripreme izvještaja o gotovinskim transakcijama, koje dostavlja Upravi.

Banka nema uspostavljen sistem koji omogućava automatsko prepoznavanje međusobno povezanih transakcija čija vrijednost zajedno prelazi 15 000 EUR-a. Selekcija međusobno povezanih transakcija može se ostvariti samo unosom u sistem određene karakteristike (npr. matični broj). Stoga se Banci preporučuje da uspostavi sistem za automatsko prepoznavanje međusobno povezanih transakcija čija vrijednost prelazi 15.000 EUR a, u cilju otkrivanja sumnjivih transakcija.

U periodu od 30.06.2008.g. do 28.02.2010.g. Banka je dostavila Upravi, na propisanom obrascu, 443 izvještaja sa 9.718 gotovinskih transakcija u vrijednosti od 15.000 EUR-a ili više. Pored toga, Banka je za pojedine transakcije i klijente dostavila Upravi dodatnu dokumentaciju na njen zahtjev, međutim, Uprava nije Banci uputila nijedan zahtjev za kontinuiranim praćenjem finansijskog poslovanja klijenta u skladu sa ovlašćenjima koje ima na osnovu člana 53 stav 1 Zakona. Ovim članom Zakona propisano je da Uprava može od Banke, u pisanoj formi, zahtijevati da kontinuirano prati finansijsko poslovanje klijenta, u vezi kojeg postoje razlozi za osnov sumnje da se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma ili drugog lica za koje se može zaključiti da je saradivalo, odnosno učestvovalo u transakcijama ili poslovima povodom kojih postoji osnov sumnje za pranje novca ili finansiranje terorizma i odrediti rok u kojem je dužna da je obavijesti i dostavlja tražene podatke.

Takođe, Uprava nije pisanom naredbom privremeno, ali najduže za 72 časa, obustavila nijednu transakciju, u skladu sa ovlašćenjima koje ima na osnovu člana 51 stav 1 Zakona, kojim je propisano da Uprava može pisanom naredbom privremeno, ali najduže 72 časa, obustaviti transakciju, ako procijeni da postoji osnov sumnje da se radi o pranju novca ili finansiranju terorizma o čemu je dužna da bez odlaganja obavijesti nadležne organe.

Banka nije imala sumnjivih transakcija prijavljenih Upravi u periodu od 30.06.2008. god. do 28.02.2010.god.

Banka nema uspostavljen sistem koji omogućava automatsko prepoznavanje međusobno povezanih transakcija čija vrijednost zajedno prelazi 15 hilj. EUR-a. Selekcija međusobno povezanih transakcija može se ostvariti samo unosom u sistem određene karakteristike (npr. matični broj). Stoga se Banci preporučuje da uspostavi sistem za automatsko prepoznavanje međusobno povezanih transakcija čija vrijednost prelazi 15 hilj. EUR-a, u cilju otkrivanja sumnjivih transakcija.

Pregledani uzorci dokumentacije za otvaranje računa za nerezidentna pravna i fizička lica

Pregledom dokumentacije, primjenom metoda slučajnog uzorka, za nerezidentna pravna lica utvrđene su nepravilnosti u postupanju Banke, zbog nepribavljanja svih Zakonom propisanih podataka potrebnih za identifikaciju klijenta prilikom otvaranja računa.

Na osnovu uvida u dokumentaciju za otvaranje računa za nerezidentna pravna lica »Danube Consulting « iz SAD , »EUROXX SECURITIES S.A » iz Grčke i R&D Holdings limited Dubai, utvrđeno je da je Banka pribavila izvod iz registra koji je stariji od tri (3) mjeseca, što je suprotno članu 15 Zakona, kojim je propisano da izvod iz registra ne smije biti stariji od tri mjeseca od dana izdavanja.

Pregledom dokumentacije o otvaranju računa za nerezidentna fizička lica, utvrđeno je da Banka nije pribavila podatke o djelatnosti-zanimanju za 17 klijenata, time je prekršila član 71 tačka 7 Zakona. S tim u vezi, Banka nije pribavila podatke o zanimanju za sljedeća nerezidentna fizička lica: **Roman Pavlovsky, Elena Bakanova, Kenneth Hugh Chapman, Risto Klimenta, Martin Zalans, Krein Hubertus, Tomaž Boh, Mladenka Nastovski Mesarič, Ibrahim Delić, Stanica Ivanovski, Carmelo Giovanni Bagnato, Eillen Marie Lynch, Miloslav Mozdik, Tom Ulaj, Esmaril Safarion Nasab, Syvokin Oleksander i Ali Reza Arvin.**

Banka nije pribavila fotokopiju lične isprave za sljedeća nerezidentna fizička lica: **Igor Veličkovski, Emmanouil Pairaktaradis, Stanica Ivanovski, Ali Reza Arvin i Esmaril Safarion Nasab.**

Pored toga, Banka nije popunila pristupnicu za sljedeća nerezidentna fizička lica: **Igor Veličkovski, Emmanouil Pairaktaradis i Khalid Mohammad Kadfoor.**

Banci se **preporučuje** da u postupku identifikacije klijenta pribavi fotokopiju lične isprave klijenta, kao i da pristupnicu za otvaranje računa popunjava svim propisanim podacima.

Pregledani uzorci dokumentacije za deset po prometu najvećih nerezidentnih pravnih i fizičkih lica

Banka nije pribavila važeći izvod iz registra (koji nije stariji od tri mjeseca) za nerezidentno pravno lice »Lafino trade LLC« iz SAD, što je suprotno članu 15 Zakona, kojim je propisano da izvod iz registra ne smije biti stariji od tri mjeseca od dana izdavanja.

Pored toga, Banka nije pribavila fotokopiju ličnih dokumenata ovlašćenih lica za kompaniju »Lafino trade LLC« iz SAD.

Takođe, Banka nije obezbijedila ovlašćenje za ovlašćena lica odnosno punomoćje za lica koja predstavljaju i zastupaju kompaniju „HYDRA COMMERCIAL INVESTMENTS L.L.C.“ iz Abu Dabia, time je postupila suprotno čl. 17 stav 2 Zakona, kojim je propisana obaveza pribavljanja ovjerenog pisanog ovlašćenja.

Za pravno lice "MNSS B.V." iz Londona, Banka nije u zahtjevu za otvaranje računa evidentirala datum o otvaranju računa, na osnovu kojeg bi kontrola utvrdila starost izvoda iz javnog registra ovog pravnog lica. Takođe, Banka nije pribavila ovlašćenje za ovlašćeno lice koje predstavlja i zastupa ovo pravno lice.

Pregledom dokumentacije, primjenom metoda slučajnog uzorka, za nerezidentna fizička lica utvrđene su nepravilnosti u postupku otvaranja računa i identifikacije klijenta.

Banka nije pribavila podatak o djelatnosti odnosno zanimanju klijenta Natalie Lvova iz Rusije, time je prekršila član 71 tačka 7 Zakona, kojim je propisano obaveza pribavljanja informacije o zanimanju klijenta.

Izveštaj o izvršenoj provjeri primjene Programa za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma

Ovlašćeno lice za poslove otkrivanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma je vršilo testiranje primjene Programa za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, na kvartalnoj osnovi u skladu sa članom 4 Pravilnika o načinu rada ovlašćenog lica, načinu sprovođenja unutrašnje kontrole, čuvanju i zaštiti podataka, načinu vođenja evidencije i osposobljavanju zaposlenih [(»Sl.list CG«, br.80/08), (u daljem tekstu: Pravilnik)].

Ovlašćeno lice zaduženo za sprovođenje aktivnosti na otkrivanju i sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma nije pripremio godišnji Izveštaj o aktivnostima na sprječavanju pranja novca i finansiranju terorizma za 2009.godinu.

Međutim, na osnovu odredaba člana 5 tačka 1 Pravilnika, Ovlašćeno lice je bilo dužno da pripremi godišnji Izveštaj o aktivnostima na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma i isti dostavi nadležnom organu Banke radi usvajanja. Nakon toga, Ovlašćeno lice je bilo dužno da u skladu sa članom 5 tačka 3 Pravilnika, godišnji Izveštaj usvojen od strane nadležnog organa Banke, dostavi Upravi.

Korespondentni odnosi Banke sa drugim bankama

Na osnovu raspoloživih informacija utvrđeno je da Banka posluje sa pet korespondentnih banaka, sa kojima nije zaključila pismene ugovore o korespondentnim odnosima. Kontrola je informisana da Banka uspostavlja poslovni odnos na osnovu dostavljene ponude od strane ino-banke kojom su definisani uslovi korespondentne saradnje (tarifa, provizija itd.). Banka je dostavila informacije o korespondenciji za otvaranje računa za pet banaka i to: LHB INTERNATIONALE, COMMERZBANK AG Frankfurt, DEUTSCHE BANK AG Frankfurt, EuroAxis Bank iz Moskve i Raiffeisen Zentralbank AG Vienna.

Banci se preporučuje da u najkraćem roku obezbijedi ugovore sa ino – bankama, kao i popunjen Wolfsberg - ov upitnik o poštovanju međunarodno prihvaćenih standarda iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Kontrolom je utvrđeno da Banka primjenjuje usvojene procedure za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma i na transakcije povezane sa specijalizovanim kompanijama za transfer novca kao što je WESTERN UNION.

Izveštaj o izvršenoj internoj reviziji preduzetih mjera i aktivnosti za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma

Interna revizija je izvršila reviziju usvojenih politika i procedura, kao i reviziju sprovođenja mjera i aktivnosti koje proističu iz Zakona. Revizija je obuhvatila period od jula 2008.g. do februara 2009.g. i sačinjen je Izveštaj o internoj reviziji preduzetim mjerama i aktivnostima na sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: Izveštaj).

U Izveštaju su sadržani nalazi, mišljenje i preporuke internog revizora. Preporuke su se u ključnom odnosile na obavezu Ovlašćenog lica da preduzme aktivnosti na usklađivanju poslovanja banke sa odredbama člana 71 Zakona. Dalje, obavezu ponovne godišnje kontrole pravnih lica i pribavljanje potvrde o produženju njihove registracije, kao i pisanih ovlaštenja za lica koja predstavljaju i zastupaju pravna lica, saglasno čl. 15, 16, 17 Zakona.

Ovlašćeno lice za poslove otkrivanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma

Banka je na osnovu člana 6 tačka 5 imenovala Ovlašćeno lice zaduženo za sprovođenje aktivnosti na otkrivanju i sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i njegove zamjenike. Odbor direktora je donio Odluku o imenovanju Ovlašćenog lica i njegovih zamjenika, na sjednici održanoj 04.02.2009. godine. Ovlašćeno lice u Banci je zaposleni Goran Vukotić, a zamjenici su Snežana Burić i Miljan Šekularac.

Evidencija o stručnom osposobljavanju i usavršavanju

Ovlašćeno lice je pripremlilo Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

U Banci postoji evidencija o edukaciji Ovlašćenog lica iz ove oblasti. Ovlašćeno lice je prisustvovalo na četiri seminaru, od kojih su tri održana u 2008. godini u organizaciji misije OSCE, dok je četvrti održan u 2009. godini u organizaciji OLAF.

Kontrolom je utvrđeno da Ovlašćeno lice nije vršilo organizovanu obuku zaposlenih koji su obuhvaćeni Programom stručnog osposobljavanja i usavršavanja za posmatrani period (od 30.06.2008. god. do 28.02.2010.god.). Ovlašćeno lice je obavijestilo kontrolu da je u dnevnim kontaktima sa zaposlenima pružalo sva potrebna stručna tumačenja vezano za implementaciju propisa iz oblasti sprječavanja pranja novca.

Vezano za provjeru obučenosti zaposlenih na šalterima, kontrola je utvrdila da Banka nije za zaposlene na šalterima obezbijedila pisane procedure koje sadrže sve indikatore za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija, koji su propisani Pravilnikom o indikatorima za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija (»Sl.list CG«, br. 69/09). Shodno odredbama pomenutog Pravilnika, Banka je dužna da u internim procedurama inkorporira sve propisane indikatore za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija.

Obzirom da Banka nije na adekvatan način realizovala Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih, **preporuka** je kontrole da Banka u potpunosti primjenjuje odredbe člana 16 tačka 1 Pravilnika, koja definiše obavezu stalnog obučavanja zaposlenih.

Zbog činjenice da je borba protiv pranja novca i finansiranja terorizma trajan proces, stalna obuka zaposlenih koji su obuhvaćeni programom za otkrivanje i sprječavanje pranja novca i

finansiranja terorizma, je neophodna radi njihovog pravovremenog upoznavanja sa novim pojavama iz ove oblasti.

Obavještenje o prisustvu kontrole Centralne banke koje je Banka dostavila Upravi

Banka je u skladu sa odredbama člana 11 Pravilnika, obavijestila Upravu o prisustvu kontrole Centralne banke, koja je počela 8. marta 2010.godine. Takođe, Banka vodi evidenciju lica o izvršenom uvidu u dokumenta Banke, datum izvršene kontrole, ime i prezime lica koja su izvršila kontrolu i sadržaj kontrolisane dokumentacije.